

ՎԵՂԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՓՈԽԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՄԱՅՆ ՎՐԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐԲ-ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԵՓՐԵՄ Բ-ԻՆ

Նորին Ս. Օծուխյուն Տ. Տ. Վազգեն Ա
Կաթողիկոսը, Համայն վրաց Պատրիարք-
Կաթողիկոս Նորին Սրբութիւն Եփրեմ Բ-ի
սիրալիր, հրապերով, փետրվարի 15-ին մեկ-
նում է դեպի Քրիլիսի:

Վեհափառ Հայրապետին ուղեկցում էին
գերաշնորհ Տ. Սահակ արքեպիսկոպոս Տեր-
աւոյաննիսյանը, Արարատյան թեմի առաջ-
նորդական փոխանորդ հոգեշնորհ Տ. Վա-
հան վարդապետ Տերյանը, քարեշնորհ Կա-
րապետ և Պետրոս սարկավազները և դի-
վանապետ Հայկ Առաքելյանը:

Վեհափառին ճանապարհելու համար կա-
յարան էին եկել Մայր Աթոռի միաբանու-
թիւնը և պաշտոնեւորութիւնը:

Նորին Ս. Օծուխյան ճանապարհում էին
նաև Հայկական ՍՍԲ Մինիստրների Սովե-
տին աորնթեր Հայ եկեղեցու գործերի խոր-
հորդի նախագահ Ս. Գասպարյանը և տե-
ղակալ Ս. Հովհաննիսյանը:

Փետրվարի 16-ին, ուրաք օր, առաւոտ-
յան ժամը 12-ին, Վեհափառ Հայրապետը
իր շքախմբով ժամանում է Քրիլիսի Կա-
յարանում հաւաքված քաղմահոծ հայու-
թիւնը՝ թեմական խորհրդի անդամներ,
քահանաներ, մտավորականներ, գլխավո-
րութիւնը՝ Վրաստանի հայոց առաջնորդ
գերաշնորհ Տ. Կոմիտաս եպիսկոպոսի,
շերմորեն ողջունում է Նորին Ս. Օծուխյանը:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապե-
տին դիմավորում են Համայն վրաց Կաթո-
ղիկոս-Պատրիարք Եփրեմ Բ-ը, Ուրբնիսիի
միտրոպոլիտ Դավիթը, Քրիլիսիում Այեք-
սանդը նեակու անվան ուսանկան եկեղեցու
ներկայացուցիչ Զինովի եպիսկոպոսը:

Նորին Ս. Օծուխյանը դիմավորում են
նաև Վրացական ՍՍԲ Մինիստրների Առ-
վետին աորնթեր Կրոնական պաշտամունք-
ների գործերի խորհրդի լիազոր Դ. Ա. Շա-
լուտաշվիլին և Վրաց Ուղղափառ եկեղեցու
գործերի լիազոր Մ. Վ. Մեքվարիշվիլին:

Սրտառու էին երկու եկեղեցիների հո-
գեւոր Պետերի ողջագործումը և ողջունի
խոսքերի փոխանակումները: Վրաց Կաթո-
ղիկոսը իր ողջունի խոսքի մեջ ասում է.

«Սիրով ողջունում եմ Ամենայն Հայոց
Պատրիարք-Կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի գա-
լուտը Վրաստանի մայրաքաղաք Քրիլիսի:
Մեր սիրտը լցված է անհուն բերկրաբեով և
ցնծութեամբ: Վրաց հաւատացյալների ա-
նունից ողջունում ենք Ձեր բարի գա-
լուտը»:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը
իր պատասխան խոսքի մեջ ասում է.

«Ուրախութեամբ և գոհունակութեամբ
ոտ կղենեմ մեր եղբայրական եւրոպոս-
յին Վրաստանի հոգին վրա: Այսօրվան
պարզ երկնքի աւեր առաւել ևս կշեմաց-
նե Մեր սիրտն ու հոգին: Մենք ուրախ կըր-
գանք Մեզ նաև Ձեր կողմէն ցուցաբերված
այսօրվան խանդավառ և ջերմ վերաբերմուն-
քի համար»:

Կեցցեն Վրաց և Հայ եկեղեցիներու եղ-
բայրութիւնը և երկու հարևան ժողովուրդ-
ներու անբաժնիլի բարեկամութիւնը»:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը ա-
ռաջնորդվում է «Ենտրիստ» հյուրանոցը:
Փոքր հանգստից հետո, Վեհափառ Հայրա-
պետը այցելում է Քրիլիսիի վրաց Մայր
Տաճարը՝ Ս. Սիոն: Տաճարը լիքն է վրացի
և հայ հաւատացյալների բազմութեամբ:
Կատարվում է եկեղեցական մասնավոր
պաշտամունք, որի ընթացքում Նորին Սրբ-
ութիւն Եփրեմ Բ-ը հանդես է դալիս բարի
ղայտյան գեղեցիկ ճառով:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը
իր շնորհակալութիւնն ու երախտապիտու-
թիւնն է հայտնում չերմ, եղբայրական րն-
դունելութեան համար: Ապա երկու Հոգեւոր
Պետերը եկեղեցական թափորով և հաւա-
տացյալ հայ և վրացի ժողովրդի ջերմ հար-
գանքի արտահայտութիւնների մեջ, հետիտն

առաջնորդվում են Քրիստի հայոց Ս. Գևորգ առաջնորդանիստ եկեղեցին՝ Երկու-
շովվապետները՝ Մայր Եկեղեցի են առաջ-
նորդվում «Հրաշափառ»-ով և եկեղեցական
թափորով, Կատարվում է Հայրապետական
մաղթանք:

Գերաշնորհ Տ. Կոմիտաս եպիսկոպոս
Տեր-Ստեփանյանը, հանուն Վրաստանի հա-
յոց թեմի, ողջունում է Ամենայն Հայոց Վե-
հափառ Հայրապետի շնորհաբեր գալուստը
Քրիստի, միաժամանակ թարգմանը հանդի-
սանալով Վրաստանի ողջ հայության սրտա-
գին զգացումների ու խանդավառության:
Սրբազանը շերտորեն ողջունում է նաև Նո-
րին Սրբություն Վրաց Պատրիարք-Կաթողի-
կոսի ներկայությունը:

ու խանդավառ բնդունելության համար, որ
կաաարվեցավ այսօր Ս. Սիոն վրաց Մայր
եկեղեցիին և այստեղ հայոց Ս. Գևորգ եկե-
ղեցիին մեջ: Եվ կարծեմ բնությունն այ
նայն ուրախությամբ կդիմավորե Մեզ:
Վրաստանի պայծառ երկրներ և արևը ոչ
միայն ուրախացուցին, այլև առավել շերտու-
թյան շունչ մը բաշխեցին Մեզի: Սակայն ա-
վելի արևոտ ու պայծառ էր Մեզ դիմավորող
Նորին Սրբություն եփրեմ Բ Կաթողիկոսի
սիրտը:

Մենք երկու ֆույր եկեղեցիներ ենք, պատ-
մության հնագույն շրջաններն են սկսյալ: Եվ
այսօր այ հաճախ մենք կողմ-կողմի ենք: Եվ
Մենք կմտածենք, որ մեր միացյալ աշխա-
տանքով, մեր հիգիենով, կկարողանանք
ավելի ռազարությանը կատարել մեր խղճի

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆԵՐԸ ՔՐԻՍՏԻ ՎՐԱՑ Ս. ՍԻՈՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ

Վեհափառ Հայրապետը՝ օրհնելով և ող-
ջունելով ներկաներին, Իր պատասխան խոս-
քի մեջ ասում է.

«Սիրելի՛ բարեպաշտ ժողովուրդ.

Մենք անսահման ուրախությամբ բնդու-
նեցինք Մեր հոգևոր նորոգ՝ եփրեմ Բ Կաթո-
ղիկոսի հրավերը Քրիստի գալու, այցելելու
Իրեն և Իր եկեղեցիին և այս առիթով հան-
դիպելու համար նաև Վրաստանի մեջ ապրող
Մեր հայ զավակներուն: Մենք չափազանց
գոն ենք և երջանիկ այն արտակարգ, շերտ

պարտեր՝ հոգևոր լուսավորություն բաշխել
մեր հավաաացյալներուն և աղոթել ու գործել
«վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի»:

Հայրական ողջոյն և հայրապետական
օրհնություն ձեռքի, սիրելի՛ հավատացյալ-
ներ, որ դիմավորեցիք Մեզի թե՛ կայարա-
նին մեջ, թե՛ այստեղ: Զերմուհե՛ մխիթար-
ված, Մենք զգացինք և տեսանք ձեր սրտի
և հոգիի անսահման ուրախությունն ու սերը
հանդիպ Ս. Էջմիածնի և ահա Գանակալին:
Մեր օրհնությունը բոլորիդ»:

Փետրվարի 17-ին, շաբաթ օրը, առավոտ-
յան ժամը 10-ին, Հայոց Վեհափառ Հայրա-
պետը իր շքախմբով և Վրաց Կաթողիկոսը
իր միաբանությամբ ուխտի են գնում Վրաց
Եկեղեցու դարավոր կենտրոն Մցխեթայի և
Զվարի Սակրատի հին վանքերը, որոնք
գտնվում են Քրիլիսիից 22 կմ. հեռու:

Երեկոյան ժամը 5-ին Վրաց Պատրիարքա-
րանում տրվում է պաշտոնական ճաշասե-
ղան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի պատվին:

Նուր փոխանակվում են բաժակաճառեր:
Ընդունելությունից հետո ժամը 6-ին, եր-
կու Հայրապետները Ս. Սիոնի Տաճարում

Հայրապետական սուրբ պատարագին ներ-
կա է Վրաց Պատրիարք-Կաթողիկոս Եփրեմ
Բ-ը իր շքախմբով:

Հայր մերձ-ից առաջ քարոզում է Վեհա-
փառ Հայրապետը:

«Ցանունն Հօր և Որդույն և Հոգւոյն Սրբոյ»:
Ամեն:

Սիրելի՛ հավատացյալ ժողովուրդ,

Ցնծացե՛ք և ուրախ եղե՛ք և ողջույն տո՛ւ
միմյանց, վասնզի ահա Տիրոջ շղորմու-
թյամբ ձեր մոտ կգտնվի Ամենայն Հայոց
Հայրապետը, որ կուգա Միածնաէջ Ս. Տա-
ճարեն, Արարատյան աշխարհեն, այս բարի

ՆՐԿՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆԵՐԸ ՄԱՆԵԹԱՅԻ ՎԱՆՔՈՒՄ

ներկա են լինում շաբաթ երեկոյան, կիրա-
կամտի ժամերգության՝

Փետրվարի 18-ին, Կիրակի, Վեհափառ
Հայրապետը հանգիստավոր սուրբ պատարագ
է մատուցում հայոց Ս. Գևորգ եկեղեցում,
խուռն բազմության ներկայությամբ: Սուրբ
պատարագին սպասարկում են Սահակ և Կո-
միտաս սրբազանները, թահանայից դասը և
սարկավագները:

և Աստվածամոր պահպանության տակ
գունավող գեղեցիկ ու, արեօտ Վրաստանին
ողջույն և օրհնություն բերելու ամենայն
հայոց Մայր Աթոռեն: Հայոց Հայրապետը
եկած է ճակ ողջունելու նորին Սրբություն
Նձրեմ Բ Կաթողիկոսը, Վրաց Եկեղեցին և
վրաց բարեպաշտ ժողովուրդը:

Սիրելի՛ հավատացյալներ, թե՛ Մեզ և թե՛
ձեզ համար նշմարիտ ցնծության և ուրախու-
թյան օր է այսօր, վասնզի այս պատմական

եկեղեցիի կամարներուն տակ, ահա Նորին Սրբաբայուն եփեմ Բ Կաթողիկոս Իր շխարհարարութեամբ եկած է Ս. Սիոն Տաճարին, որպէսզի խմբով եկած է Ս. Սիոն Տաճարին, ինչպէս Մենք միատեղ աղօթքներ աւանդեցինք Ս. Սիոն Տաճարին մէջ միասին աղօթելու:

Մենք կհավատանք, որ երեկվան ու այսօրվան մեր սրտաբայն աղօթքները միատեղ բարձրագոյն դիպի երկինք:

Սիրելի՛ ժողովուրդ, եփեմ Կաթողիկոս, Մեր եղբայրը, և Մենք, ոչ միայն Բիւստոնեանք, քան թէ Բիւստոնեանք ի Բիւստոնեանք եկեմք, այլ նաև դարավոր բարեկամութեան պատմութեան ունեցող երկու երկիրներու ներկայացուցիչներ: Եվ Մենք կխորհրդենք, թէ փոխանակած Մեր այցելութեանը կնորոգենք Մեր ուխտը, առավել եռանդով ու լայնատեսութեամբ, գործելու հօգուտ Մեր ժողովուրդներու և Մեր եկեղեցիներու: Սակայն կա նաև ավելին. Մենք երկուքս ալ ջերմ պաշտպաններ ենք խաղաղութեան դաշինք:

Հաճախ Մենք առիթ կունենանք մասնակցելու խաղաղութեան պաշտպանութեան համար գումարած համաժողովներուն, Մոսկվա կամ այլուր, ինչպէս ահայտ թափառող Պապայի մէջ, ուր Տե երկիրներու ներկայացուցիչներ, հավաքված եկողայինք. Ասիայէն, Ամերիկայէն, Ափրիկայէն, իրենց վեհական խոսքը բնի հաճուն խաղաղութեան:

Սիրելի՛ ժողովուրդ, Մենք կուզենանք նաև ձեզի բերել ռազմապետական մեծ գտնվող ավելի քան մեկ և կէս միլիոն հայութեան: Ի սփյուռս աշխարհի ցրված մեր ժողովուրդը՝ նույն հայ ժողովուրդի անբաժան մասն է, ինչպէս այստեղ, և մենք Հայաստանի մէջ: Անոնք ունին իրենց եկեղեցիները, ուր կաղօթեն հայկական հագով և հայկական երազներով: Մենք վերջին հինգ տարվան մէջ նորեն առիթներ ունեցանք այցելելու բազմաթիւ երկիրներ՝ Լիբանան, Եգիպտոս, Եմբաթ, Հնդկաստան և Հարավային Ամերիկաներ և դեռ վերջերս, տխուր առիթով մը, նաև Ստամբուլ:

Այն բոլոր երկիրներուն մէջ, ուր եղանք, Մենք տեսանք Մեր հարազատ զավակները, տեսանք հայկական եկեղեցիները, հայկական ազգային վարժարանները: Չկա հայ ժողովուրդ, չկա հայ համայնք առանց եկեղեցիի և դպրոցի: Բոլոր հայերը համախմբված կապրին մեր սուրբ տաճարներու շուրջ և կապրին, հագով կապված Մայր Հայաստանին, կաշտպանեն նաև խաղաղութեան դատը: Ահա այս գիտակցութեամբ կապրի մեր ժողովուրդը ամէն տեղ: Մենք երբ եղանք արտասանման, պատմեցինք մեր Ս. Էջմիածնի և վերածնած մեր Հայրենիքի մասին, պատմեցինք նաև Վրաստանի հայերու մա-

սին. ուր ձեր բարեխնամ վրացական կառավարութեան հովանիին ներքին պաշտառ կապենք ձեր եկեղեցիները, ձեր դպրոցները և հայ մամուլը: Անոնք երբ կլսեն Վրաստանի հայութեան մասին լավ յուրեք, շատ կուրախանային:

Մենք անցյալ տարի եղանք Ստամբուլ, ուր կապրին հարաւոր հազար հայեր, ունին եկեղեցիներ, դպրոցներ, թերթեր, բարեխնակ և կրթական հաստատութիւններ, բոլորը հոգով սրտով կապված Ս. Էջմիածնին:

Մեր այցելութեանը այստեղ ուրիշ նպատակ չունի, եթէ ոչ Մեր օրհնութիւնները բաշխել ձեզի բոլորիդ և մաղրել, որ Աստուծո օրհնութիւնը, իբրև հովանի, միշտ ձեր վրա, ձեր զավակներուն, ձեր բոլորիկներուն, հարազատներուն վրա մնա և պահպանե բոլորիդ երջանիկ և խաղաղ, հեռու աւան տեսակի փութութիւններէ: Աստված բող ձեր գործերուն հաջողութեան պարգև, բող հայոց սուրբ հովանի միշտ պաշտառ մնա այս գեղեցիկ երկրին մէջ և դուք, վրացի բարեխնամ ժողովուրդի նեւ, ապրիք բիւստոնեարար և եղբայրական սիրով: Բող Էջմիածնի օրհնութեանը և Հայրենիքի սերը միշտ վառ մնան ձեր մէջ, այժմ և միշտ և հովիտանա: Ամեն:

Նույն օրը երեկոյան, Վրաստանի Հայոց քիմական խորհուրդը, ի պատիւ Վեհափառ Հայրապետի, Բիւստոնեան Հայրապետի մեծ զահլիճում, կազմակերպում է ճոխ ճաշասեղան, Ընդունելութեան հրավիրվել էին նաև Համալսարանի Վրաց Պատրիարք-Կաթողիկոս Եփրեմ Բ-ը, Ուրբեխիի միտրոպոլիտ Դավիթը, Զինովի եպիսկոպոսը, Իլիա վարդապետ Երողաշվիլին և տարրեր զավանանքների ներկայացուցիչներ:

Հյուրերի թվում էին Վրացական ՍՍՌ Մի-նիստրների Սովետին առնթքեր Կրոնական աշխատանքների գործերի խորհրդի իրադոր Դ. Ա. Շալուտաշվիլին, Վրաց Ուղղափառ Եկեղեցու գործերի իրադոր Մ. Վ. Մերվարիշվիլին, ակադեմիկոս Շելվա Նուցուրիձէն, ակադեմիկոս Շելվա Ամիրանաշվիլին, ակադեմիկոս Գորգի Լեոնիձէն, գրող Լեոն Գաթուսան, պրոֆ. Ալեքսանդր Սերեթիլին, պրոֆ. Իոսե Մինցաձէն, բժշկական գիտութիւնների դոկտոր Ս. Յինցաձէն, Թրիքիսիի հայ մտավորականութեան, արվեստի, գիտութեան ներկայացուցիչներ՝ պրոֆ. Գոկո. Լ. Մ. Մելիքսեթ-Քեկը, ճարտարապետներ Մազմանյանցը, Տեր-Ստեփանյանը, գրող Բահարեն, դրամատուրգ Մ. Ավլյանը, դերասաններ, նկարիչներ:

Սեղանը օրհնում է Հայոց Հայրապետը և ալն վերածվում է հայ և վրացի ժողովուրդների եղբայրական անջակտի միասնական վառ հանդեսի, Բաժակներ են առաջարկվում

այն և Վրաց եկեղեցիների, երկու հայրապետների, մշակույթների, արվեստների, գիտության ծաղկման և նրանց արժանավոր ներկայացուցիչների կենաց՝

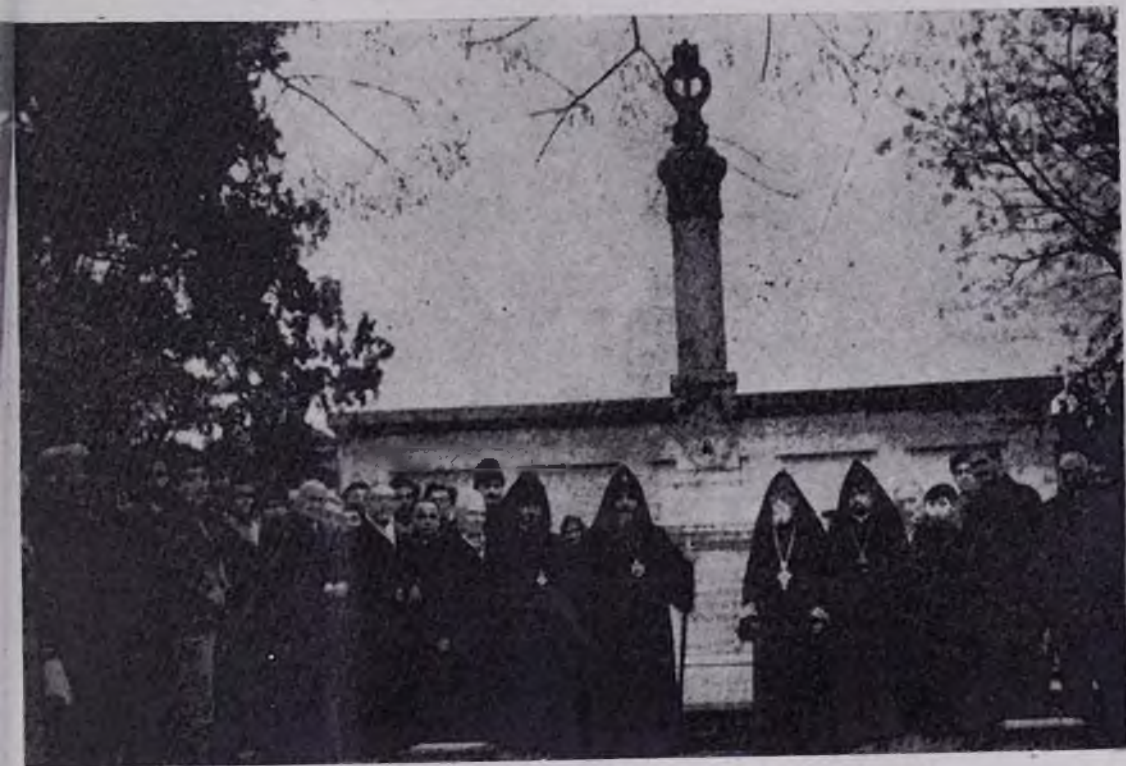
Ճաշկերույթը անցնում է շատ ջիւղ և բազմակամական մթնոլորտում:

Փետրվարի 19-ին, Լեւուշարքի, ժամը 1-ին, Վեհափառ Հայրապետը այցելում է Վրացացւոյն ՍՍՌ Մինիստրների Սովետի նախագահ պր. Զավախիշվիլուն և ընդունվում ջերմորեն: Ամենայն Հայոց Հայրապետի և պր. նախագահի միջև տեղի է ունենում զրույց: Ամենայն Հայոց Հովվապետին ուղեկցում էին Սահակ, Կոմիտաս սրբադանները և Վահան Նյարդապետը:

Ընդունելությունը անցավ ջիւղ և սիրալիր մթնոլորտում: Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը և պր. նախագահը ճառեր փոխանակեցին:

Փետրվարի 20-ին, Երեւնյարքի, ժամը 12-ին, Վեհափառ Հայրապետն ու Վրաց Կաթողիկոսը իրենց շքախմբով այցելում են Ռուստավի նորակառույց քաղաքը, որը զբոսնւրվում է Թրիլիսիից 20 կմ. հեռու: Այստեղ նրանք դիտում են Ռուստավի անվան մետաղաձուլական հայտնի գործարանը:

Ժամը 3-ին, Վեհափառ Հայրապետը շքախմբով քարհնաճում է Իր ներկայութլամբ պատվել Վրաստանի հայոց թեմի թեմական խորհրդի անդամ պր. Դիլաքյանի ընակարանը և որհնել նրա սեղանի աղն ու հացը:

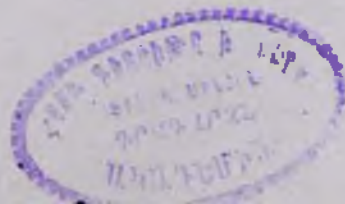
ՎԵՀԱՓԱՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՐ ԹՐԻԼԻՍԻԻ ՀԱՅ ՄՏԱՎՈՐԱԿԱՆՆԵՐԻ ՊԼՆԹԵՆՈՒՄ

Ընդունելության ներկա էին Համայն Վրաց Կաթողիկոս նորին Սրբություն Ծփրեմ Բ-ը, Ուրբնիսի միտրոպոլիտ Դավիթը, Իլյա վարդապետ Շիոշաշվիլին:

Զրույցին ներկա էին նաև Վրացական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետի նախագահ տեղակալ տիկին Զ. Ա. Կվաճաճեն, Վրացական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Կրոնական պաշտամունքների գործերի խորհրդի լիազոր Դ. Ա. Շալուսաշվիլին և Վրաց Ուղղափառ եկեղեցու գործերի լիազոր Մ. Վ. Մեքվաբիշվիլին:

Վեհափառ Հայրապետը այցելում է Թրիլիսիի հայկական պանթեոնը Հավարարում, որ ամփոփված են մոտ երեսուն հայտնի հայ մտավորականների աճյունները: Վեհափառ Հայրապետի նախագահութլամբ կատարվում է րացոթյա Հոգեհանգստյան արարողություն: Վեհափառ Հայրապետը արտասանում է ռնդուոցք-ր:

Հայկական պանթեոնում են թաղված Բաթիին, Հովհաննես Թումանյանը, Դաբրին Սունդուկյանը, Հակոր Հակոբյանը, Մուրացանը, Նար-Դոսը, Ղազարոս Աղայանը, Ալեք-

սանգր Մատուրյանը, Գրիգոր Արծրունին, Մկրտիչ Հովնաթանյանը (Նաղաշ), Պերճ Պողոսյանը, աշուղ Զիվանին, Մակար Եկմալյանը, Մերենցը, Ա. Վրույրը (դերասան), Օլգա Մայսուրյանը (դերասանուհի), Ամիրան Մանդինյանը (դերասան), Վանո Խոջաբեկյանը (նկարիչ), Հ. Թումանիշվիլին, Գ. Թումանյանը, Հ. Աղաբաբը (մանկական գրող), Շամշինյանը (նկարիչ), Ս. Օգանիշվիլին, աշուղ Հագիրին, Գևորգ Հախվերդյանը, Գենադի Ղարղանյանը (հրաժշտագետ), Ալ. Երիցյանը (խմբագիր), Ստ. Ներսիսյանը, (նկարիչ), Գ. Փիրումյանը (դերասան), Լադոն (հեղափոխական)։

Մենք կուգանք Ամենայն Սրբոց Սրբություն Ս. Էջմիածնեն և կրենք ձեզի ողջությամբ և օրհնություն աստվածային։ Ողջությամբ և օրհնություն Միածնաչաղաբավոր Ս. Տաճարեն Թրիլիսիի հայոց այս էջմիածնեցվոց և կեղեցիին, որ կկրեն Մայր Աթոռի անունը։ Պատահական երևույթ չէ, անշուշտ, այլ պատմական մեծ վկայությունը այն իրողության, թե մեր ժողովուրդի զավակները իրենց սրտում մոտ պահած են մեր սրբությունները, ինչպիսին է Ս. Էջմիածինը. և ահա անվամբ իրած են իրենց և կեղեցին։ Դուք ձեր սրտում մեզ ամուր կպահեք մեր ճախնայց սուրբ հավատքը։ Այսպեսեմ և ալ պիտի պահեք,

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԹՐԻԼԻՍԻԻ ՀԱՅՈՑ Ս. ԷՋՄԱԾՆԵՑՎՈՐ ԵՆԿԵՑՈՒՄ

Հետմիջօրին, երեկոյան ժամը 5-ին, Վեհափառ Հայրապետը այցելում է Հավարարի հայոց Ս. Էջմիածնեցվոց եկեղեցին։

Սովածավալ ժողովուրդ էր հավաքվել եկեղեցին և շրջակայքը, ողջունելու Վեհափառ Հայրապետին։ Եկեղեցու ավանդակները զանգերի հնչյուններով և ժողովրդի խանդավառ, փոթորկալից ծափերի տարափի տակ, ժամանում է նորին Ս. Օծությունը։ Վեհափառ Հայրապետը շրջապատումով առաջնորդվում է եկեղեցիի Կատարվում է Հայրապետական մաղթանքը։

Ու խոսում է Վեհափառ Հայրապետը։

«Սիրելի՛ հայ ժողովուրդ։

պահպանեք մեր Ս. Լուսավորչի հավատքը, աշխի լույսի պես գուրգուրաք մեր մայրենի փաղցր լեզվին և մշակույթի արժեքներուն վրա։ Եվ դուք, այս սուրբ հավատքը այստեղ, վրացական եղբայրական հողի վրա ազատուհին կարող եք պահել, վասնզի եղբայրական վրաց ժողովուրդը և ահա քաղաքում կառավարությունը քաջապահված վերաբերմունք ունեն ձեզ հանդեպ, որուն համար Մենք երախտապարտ ենք։ Մենք, սիրելի՛ հավատացյալ ժողովուրդ, չափազանց հուզված ենք, Մեր ուրախությունը անսահման է, երբ կտեսնենք, որ բոլորդ, որպես լավ հայեր, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ցնծությամբ

տիմավորեմ: Ուրախ եմ, որ դուք կուզեք
մեզ ընդունել օրհնությունները մեր հավատ-
քի կեդրոնին:

Այո, Ս. Էջմիածինը կենդանի է հայոց հա-
տափին: Արևար գաղթի անցած են այն օրերն,
երբ հիմնվեցավ ան, աստվածային հախա-
նամուրթամբ, Ս. Լուսավորչի մեծ տեսիլ-
քով: Հիսուս Քրիստոս իջավ լուսեղեն կերպա-
նալույսով և ցույց տվավ այն տեղը, ուր պիտի
պառուցվեր հայկական առաջին Տաճարը:
Ինչպիսիք Ս. Դրիդոր և Տրդատ Բագավոր
աստվածային պատգամը իրականության

կայն հայ ժողովուրդը նորեն հավաքվեցավ
մեծ Տաճարի շուրջ և վերաշինեց զայն: Ահա
այսօր այլ կանգուն է ան, փառք Տիրու-
թյան փառքի մը տասնամյակներու ընթաց-
քին մեր երկրին մեջ, ինչպես վրաց աշխար-
հին մեջ, տիրող խաղաղ, ապահով պայման-
ներու շնորհիվ, հայ ժողովուրդը կրցավ հա-
վաքել իր ուժերը և վերաշինել իր փառված
օջախները և աղոթքի տունները: Այդ վերա-
ծնունդի հաճապարհին վրա, մենք ալ վերա-
շինած ու պայծառացուցած ենք ամենայն հա-
յոց հավատքի կեդրոն Ս. Էջմիածինը, որ
կշողա լույսերու մեջ:

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒ ԼՍԱՎՈՐՉԻ ՏԱՃԱՐԻ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԱՌԱՋ

վերածնունդի և վաղարշապատի մեջ, սուր-
բական Արարատի փեշերուն կառուցին Ս.
Էջմիածինը: Այդ պատմական հին ու փառա-
վոր Տաճարը գոյություն ունի ավելի քան
1600 տարի: Այդ երկար ժամանակի ըն-
թացքին, հայ ժողովուրդը ունեցավ և երջա-
նիկ օրեր, փառքի օրեր, բայց հաճախ նաև
սուգի ու լացի օրեր: Դուք գիտեք, որ մեր
պատմությունը լեցուն է գոթախոտ էջերով:
Ճիշտ է, որ մեր պատմությունը, հայոց
պատմությունը, պատմությունն է Հայ Ազգի
նահատակության: Ռազմաթիվ անգամներ
փառուխանդ եղավ հախ. Ս. Էջմիածինը. սու-

Մենք, Ս. Էջմիածնի պատմական փառերու
վրա կանգնած, տիվ և զիշեր կաղոթենք առ
Աստված, որպեսզի Տիրու սղորմությունը
միշտ պահապան ըլլա մեր Ազգին վրա, որ-
պեսզի հայերը պահեն իրենց սուր հավատ-
քը և շնորհալի իրենց Հայրենի Հողը և Ս.
Էջմիածինը: Բայց հայերու Հայրենիքը Հա-
յաստանն է, իսկ հոգևոր կեդրոնը՝ Էջմիա-
ծինը: Մենք կաղոթենք առ Աստված, որ
ծաղկալալ ու խաղաղ ապրին Էջմիածինն ու
մեր Մայր Հայրենիքը՝ Սովետական Հայաս-
տանը, որ ամեն օր փայլ առ փայլ կհառաչ-
դիմե ու կրարգավանի:

Աղոթենք, որ Տեք բախտավոր օր մը բուրսի սփյուռս աշխարհի ցրված հայեր հավաքեն հայրենի կառուին տակ, որպեսզի միատեղ ծաղկեցնեն իրենց Մայր երկիրը:

Անա Բանի մը օրով Մենք այցելեցինք Քիֆլիս, հյուրը եղանք Եփրեմ Բ Կաթողիկոսին, Մեր սիրեցյալ եղբորը: Վաղը կվերադառնանք էջմիածին լավագույն հիշատակներ տանելով Քիֆլիսեն, վրաց եղբայրական ժողովուրդին և Նախնի Սրբություն Հայրապետներ: Բայց մանավանդ անմոռանալի հիշատակներ կտանքին ձեռքով, դուրս սիրելի, Մեր հաղթատ գավաղներ: Այսպես է, որ Մենք կվերադառնանք առավել զորավոր, առավել լավատես: Մեր գործությունը դուրս է: Դուրս օրվան մոտ ըլլա՞ք Մեզի ու մեկ սիրտ մեկ հոգի, Մենք լայնափ ուրախ կըլլանք և երջանիկ:

Քիֆլիսեն Մենք էջմիածին կվերադառնանք նաև լավագույն հիշատակներով վրաց պետական իշխանություններեն: Առաջին օրեն իսկ Վրաստանի կառավարության ներկայացուցիչները Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին հանդիպ ունեցան շնորհ վերաբերմունք: Երեկ Մեր ողջունեն ու հաղթանքը անձամբ մատուցինք Նախնի Գերագնացություն Վարչապետ Ջավախյանի շնորհ: Մեծարգո Նախագահը Մեզ ընդունեց շատ շնորհ սիրալիրությամբ և հաղթատ եղբոր մը պես խոսեցավ հայ ժողովուրդի և Հայաստանի մասին: Մենք խղճի պարտք կհամարենք փառաբանել մեր երկու դարավոր ժողովուրդներու բարեկամությունը, վասնզի մեր երկու դրացի ժողովուրդներու գերագույն շանսոր անբաժանելի են:

Կեցցե՛ք վրաց ժողովուրդը: Թող պայծառ մնա մեր սիրելի Վրաստանը: Թող Տեքը ձեզի պարգևե երջանիկ, խաղաղ օրեր, գործող հաջողություն:

Այս ուրախ և պատմական առիթով կազենք ձեր եկեղեցիքին հիշատակ թողուլ էջմիածնի մեջ պատրաստված հայկական ռեով սուրբ օկիհ մը:

Սիրելի՛ ժողովուրդ, մեացե՛ք բարեպալ, մնացե՛ք խաղաղությամբ, և եղե՛ք օրհնյալ այժմ և միշտ և հավիտյան: Ամեն:

Երեկոյան ժամը 8-ին, Վրաց Պատրիարքարանում, ի պատիվ Վեհափառ Հայրապետի, տրվում է ողջերթի ճաշկերույթ: Ներկա էին վրացական գիտություն, արվեստի և գրականության փայլուն ներկայացուցիչներ՝ ակադեմիկոս Շ. Նուցորիձեն, ակադեմիկոս Ամիրաշվիլին, ակադեմիկոս պոետ Լեոնի-

ձեն, պրոֆ-դոկտ. Լ. Մ. Մելիքսիս-Քեկը, պրոֆ. Ս. Ցինցաձեն (պատմագետ), բժշկական գիտությունների դոկտոր Գ. Ցինցաձեն, գրող Լ. Գոթուան, դոկտ. Գ. Գուլաշվիլին, փաստաբան Ի. Չելշվիլին և ուրիշներ:

Սեղանը բացվում է Վրացական եկեղեցու աղոթքով: Այնուհետև շնորհ, սրտագին խոսքով արտահայտվում են ներկաներից շատերը, բարի ճանապարհ մղողներով նաև Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին:

Փետրվարի 21-ին, շուբհշաբթի, Վեհափառ Հայրապետը հյուրանոցում բարեհաճում է ընդունել Վրաստանի Հայոց թեմի քահանաներին ու թեմական խորհրդի անդամներին և խոսել եկեղեցական մի շարք հարցերի շուրջ:

Երեկոյան ժամը 6-ն է, մեկնումի պահը, Վեհափառ Հայրապետին ճանապարհելու համար հյուրանոց էին եկել Համայն Վրաց Կաթողիկոս Նորին Սրբություն Եփրեմ Բ-ը, Դավիթ միտրոպոլիտը և այլ վրացի և ռուս հոգևորականներ, Վրաստանի Հայոց թեմի առաջնորդ գերաշնորհ Տ. Կոմիտաս եպիսկոպոսը հայ քահանա հայրերի հետ միասին, կառավարության ներկայացուցիչներ Շալուտաշվիլին ու Մեքավարիշվիլին, պրոֆ. Մելիքսիս-Քեկը և այլ անձինք:

Ժամը 6,15-ին ինքնաշարժների շարասյունը ուղղվում է դեպի քաղաքային կայարանը: Հրաժեշտի ողջագուրումներից և ճառերից հետո, ժամը 7-ին գնացքը հուշիկ-հուշիկ շարժվում է:

Փետրվարի 22-ին, հինգշաբթի, առավոտյան ժամը 7.45-ին, Վեհափառ Հայրապետը ժամանում է Երևանի քաղաքային կայարան:

Նորին Ս. Օծոթյան դիմավորում են Մայր Աթոռի միաբանները, վանքի պաշտոնեությունը և քահանայից դասը:

Վեհափառ Հայրապետին դիմավորում են նաև հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Ս. Գասպարյանը և տեղակալ Ս. Հովհաննիսյանը:

Վեհափառ Հայրապետը առաջնորդվում է Մայր Աթոռից Իջման Ս. Սեղանի առաջ աղոթելուց հետո քարձրանում է Վեհերան, ուր ողջունելով ներկաներին, խանդավառությամբ խոսում է Քիֆլիսի կատարած իր այցելության տպավորությունների և հուշերի վրա:

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԱՐԿԱՎԱԳ ՌՆԵԼԻՅԱՆ

